

DECIZIA Nr.76 din 30 ianuarie 2019

referitoare la obiecția de neconstituționalitate a dispozițiilor Legii privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.105/2017 pentru modificarea art.23 alin.(1) lit.c) din Legea vânătorii și a protecției fondului cinegetic nr.407/2006

Publicată în Monitorul Oficial nr.217 din 20.03.2019

Valer Dorneanu	— președinte
Marian Enache	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Simona-Maya Teodoroiu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Mihaela Senia Costinescu	— magistrat-asistent-șef

1. Pe rol se află soluționarea obiecției de neconstituționalitate a dispozițiilor Legii privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.105/2017 pentru modificarea art.23 alin.(1) lit.c) din Legea vânătorii și a protecției fondului cinegetic nr.407/2006, obiecție formulată de Președintele României, în temeiul prevederilor art.146 lit.a) din Constituție și al art.15 din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale.

2. Cu Adresa nr.CP1/2.074 din 17 decembrie 2018, Președintele României a trimis sesizarea formulată, care a fost înregistrată la Curtea Constituțională cu nr.10.555 din 17 decembrie 2018 și constituie obiectul Dosarului nr.2.230A/2018.

3. În motivarea sesizării de neconstituționalitate, autorul obiecției formulează **critici de neconstituționalitate extrinsecă**, susținând că Legea privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.105/2017 a fost adoptată cu nesocotirea prevederilor *art.61 și art.75 din Constituție*, fiind încălcată competența primei Camere sesizate, Senatul, care nu a dezbătut textul și soluțiile adoptate de Camera Deputaților, în calitate de Cameră decizională.

4. Obiectul de reglementare al legii criticate îl reprezintă aprobarea ordonanței de urgență a Guvernului prin care proprietarului animalelor domestice îi este permis pășunatul în perioada 6 decembrie și 24 aprilie, dacă acesta este proprietarul sau deține cu orice titlu terenul agricol sau are acordul scris al deținătorului de teren pe care se pășunează.

5. Senatul, prin admiterea a 4 amendamente, a modificat actul normativ și a eliminat posibilitatea proprietarului animalelor de a pășuna pe terenuri agricole în baza unui acord scris al deținătorului de teren pe care se pășunează. Totodată, a modificat art.13 din Legea vânătorii și a protecției fondului cinegetic nr.407/2006, în sensul că a detaliat procedura de constatare a pagubelor, de evaluare a acestora, precum și de stabilire a răspunderii civile, a instituit un alt moment de la care se calculează termenul de 30 de zile pentru efectuarea plăților, respectiv de la momentul emiterii deciziei de plată, și a introdus un nou alineat la acest articol, ce prevede că modalitatea de acordare a despăgubirilor, precum și obligațiile ce revin gestionarilor fondurilor cinegetice și proprietarilor de culturi agricole, silvice și de animale domestice pentru prevenirea pagubelor se vor adopta prin hotărâre a Guvernului. Astfel, amendamentele introduse în Senat se îndepărtează în mod substanțial de voința inițiatorului și reprezintă modificări majore ale conținutului formei inițiale a inițiativei legislative. Mai mult, „forma adoptată de Senat conține un articol unic cu 2 puncte, din care cel de-al doilea are 3 subpuncte, în timp ce O.U.G. nr.105/2017 conține un singur articol”.

6. În ședința din data de 21 noiembrie 2018, plenul Camerei Deputaților a adoptat 19 amendamente,

admise prin raportul comun al Comisiei pentru agricultură, silvicultură, industrie alimentară și servicii specifice și al Comisiei pentru mediu și echilibru ecologic: „modificarea literei ad) a art.1, alin.(5) al art. 9, alin.(1), (2) și (4) ale art.13, alin.(2) al art.17, alin.(1) al art.18, alin.(21) al art.19, lit.a) a alin.(1) al art.39¹, lit.m) și o) ale alin.(1) al art.42, art.52 din Legea nr.407/2006, precum și introducerea a două noi alineate, alin.(4¹) și (4²) ale art.13, un nou articol, art.13¹, un nou alineat, alin.(2¹) al art.19 din aceeași lege. Totodată, prin art.III se prevede un termen de un an de la intrarea în vigoare a prezentei legi și/sau ori de câte ori este necesar pentru reactualizarea delimitării fondurilor cinegetice și stabilirea acestora pe categorii de proprietari și de folosință”. Mai mult, autorul sesizării susține că, prin raportare la criteriul configurației actului normativ, între formele adoptate de cele două Camere ale Parlamentului este o diferență semnificativă, „forma legii adoptate de Camera Deputaților având un număr de trei articole, din care primul are 16 puncte, în timp ce forma inițiatorului și cea adoptată de Senat au o structură diferită, cuprinzând doar un articol, respectiv un articol unic cu 2 puncte, din care cel de-al doilea are 3 subpuncte”.

7. Art.75 din Legea fundamentală stabilește competențe de legiferare potrivit cărora fiecare dintre cele două Camere are, în cazurile expres definite, fie calitatea de primă Cameră sesizată, fie de Cameră decizională. Ținând seama de indivizibilitatea Parlamentului ca organ reprezentativ suprem al poporului român, Constituția nu permite adoptarea unei legi de către o singură Cameră, fără ca proiectul de lege să fi fost dezbătut și de cealaltă Cameră. Acest articol a introdus, după revizuirea și republicarea Constituției României în octombrie 2003, soluția obligativității sesizării, în anumite materii, ca primă Cameră, de reflecție, a Senatului sau, după caz, a Camerei Deputaților și, pe cale de consecință, reglementarea rolului de Cameră decizională, pentru anumite materii, a Senatului și, pentru alte materii, a Camerei Deputaților, tocmai pentru a nu exclude o Cameră sau alta din mecanismul legiferării.

8. În cazul de față, Camera Deputaților, adoptând, în calitate de Cameră decizională, Legea privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.105/2017 pentru modificarea art.23 alin.(1) lit.c) din Legea vânătorii și a protecției fondului cinegetic nr.407/2006, a sustras dezbaterii și adoptării primei Camere sesizate modificări care vizau aspecte esențiale în structura și filosofia legii (dispozițiile generale, administrarea și gestionarea faunei cinegetice a României, protecția faunei de interes cinegetic, exercitarea vânătorii, răspunderi și sancțiuni, precum și dispozițiile tranzitorii și finale), ceea ce contravine art.61 alin. (2) și art.75 alin.(1) din Constituție.

9. Autorul sesizării susține, de asemenea, că legea criticată a fost adoptată cu încălcarea *art.76 alin.(1) și (2) prin raportare la art.61 alin.(2) din Constituție*. În forma transmisă la promulgare, legea dedusă controlului de constituționalitate conține următoarea formulă de atestare: „*Această lege a fost adoptată de Parlamentul României, cu respectarea prevederilor art.75 și ale art.76 alin.(1) din Constituția României, republicată.*” Însă, din analiza parcursului legislativ, rezultă că prima Cameră, respectiv Senatul, a adoptat legea, în ședința din 14 martie 2018, ca lege ordinară, cu respectarea art.76 alin.(2) din Constituție, inserând în conținutul legii adoptate formula de atestare corespunzătoare. Cea de-a doua Cameră, Camera Deputaților, a adoptat legea, în ședința din 21 noiembrie 2018, ca lege organică, cu respectarea prevederilor art.76 alin.(1) din Constituție.

10. Această recalificare a caracterului legii reprezintă tocmai consecința faptului că cea de-a doua Cameră a nesocotit principiul bicameralismului consacrat de art.61 alin.(2) din Constituție și a operat modificări de natura legii organice la art. I pct.15 din legea criticată, respectiv asupra art.42 din Legea nr.407/2006, fără ca Senatul să fi dezbătut normele nou-introduse în ceea ce privește infracțiunile prevăzute în Legea vânătorii și a protecției fondului cinegetic. Or, ambele Camere ale Parlamentului ar fi trebuit să califice Legea privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.105/2017 în același mod, fie ca lege ordinară, fie ca lege organică, și, în consecință, ambele Camere ar fi trebuit să o adopte fie conform exigențelor art.76 alin.(1), fie conform celor ale art.76 alin.(2) din Constituție, după caz. În susținerea criticilor se invocă Decizia Curții Constituționale nr.355 din 23 mai 2018.

11. În continuare, autorul sesizării formulează **critici de neconstituționalitate intrinsecă** cu privire la art.I pct.8 din legea dedusă controlului de constituționalitate, prin care se introduce art.13¹ alin.(2) și alin.(3) în Legea nr.407/2006. Noile prevederi încalcă dispozițiile *art.1 alin.(5) și art.16 alin.(1) din Constituție*, întrucât primul alineat al acestui articol reia în parte dispoziții cuprinse în Codul civil cu privire la răspunderea pentru prejudiciul cauzat de animale sau de lucruri, precum și la repararea în concret a acestuia, însă normele cuprinse în alin. (2), referitoare la acordarea daunelor morale, și în alin.(3), referitoare la acordarea unei sume compensatorii în cazul decesului, sunt neclare din perspectiva corelării lor cu regimul juridic în materie instituit prin Codul civil. Astfel, norma cuprinsă în alin.(2) al art.13¹ din legea criticată, instituind două limite pentru acordarea daunelor morale: salariul în plată avut pentru victima salariată, respectiv echivalentul unui salariu minim pe economie pentru victima nesalariată, este neclară prin raportare la regimul juridic de

drept comun referitor la repararea prejudiciului nepatrimonial prevăzut în art.1.391 coroborat cu art.253—256 din Codul civil, aspect ce contravine art.1 alin. (5) din Constituție. Autorul sesizării consideră că „acordarea de despăgubiri în această situație este necesar să se raporteze la durerea efectiv încercată, ce trebuie apreciată în funcție de fiecare caz în parte, iar nu prin raportare la limite patrimoniale concrete fixate de legiuitor. De asemenea, din modul de redactare a normei se poate interpreta că sarcina dovedirii existenței unui asemenea prejudiciu nepatrimonial este înlăturată”. Pe de altă parte, apreciază că „fixarea acestor limite în funcție de calitatea de salariat ori nu a victimei contravine principiului egalității în drepturi prevăzut de art.16 alin.(1) din Constituție”.

12. În plus, consideră că „nu se poate crea o situație diferită pentru victima unui atac provocat de exemplare din speciile prevăzute în anexa nr.2, întrucât s-ar crea o inegalitate în raport cu victimele unui atac provocat de alte animale în privința acoperirii prejudiciului, cărora le sunt aplicabile dispozițiile din dreptul comun în materie de reparare a prejudiciului nepatrimonial cauzat de animale. Mai mult, deși inegalitatea de regim juridic este certă, în raport cu neclaritatea normei nu se poate stabili care regim este mai avantajos”.

13. În ceea ce privește suma compensatorie ce poate fi acordată în caz de deces, potrivit art.13¹ alin.(3) din legea criticată, autorul obiecției de neconstituționalitate susține că textul de lege este, de asemenea, neclar prin raportare la normele de drept comun referitoare la persoanele îndreptățite la despăgubire în caz de deces, stabilite în art.1.390 și art.1.391 din Codul civil, aspect ce contravine art.1 alin.(5) din Constituție.

14. În conformitate cu dispozițiile art.16 alin.(2) din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, sesizarea a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, precum și Guvernului, pentru a comunica punctele lor de vedere.

15. Președintele Camerei Deputaților a transmis cu Adresa nr.2/290 din 15 ianuarie 2019, înregistrată la Curtea Constituțională cu nr.273 din 15 ianuarie 2019, punctul său de vedere cu privire la sesizarea de neconstituționalitate, prin care arată că aceasta este neîntemeiată. Susține că principiul bicameralismului statuat în Legea fundamentală urmărește implicarea celor două Camere ale Parlamentului — Camera Deputaților și Senatul — în activitatea de legiferare, astfel cum aceasta a fost avută în vedere odată cu adoptarea Constituției României. Această implicare se manifestă prin dezbaterea proiectului de act normativ și adoptarea acestuia atât în prima Cameră sesizată (Camera de reflecție), cât și în Camera decizională. Așa fiind, principiul bicameralismului trebuie privit ca un garant al faptului că fiecare proiect de act normativ este supus unui filtru suplimentar în cadrul Camerei chemate să decidă definitiv, fiecare dintre Camere intervenind însă la momente diferite în cadrul procesului de legiferare, și nu ca un obstacol în calea amendării unui proiect în cadrul Camerei decizionale. Se invocă, în acest sens, deciziile Curții Constituționale nr.1.093 din 15 octombrie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.711 din 20 octombrie 2008, și nr.1 din 11 ianuarie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.53 din 23 ianuarie 2012.

16. În ceea ce privește încălcarea art.76 alin.(1) și (2) prin raportare la art.61 alin.(2) din Constituție, astfel cum rezultă chiar din motivația sesizării de neconstituționalitate a Președintelui României, recalificarea caracterului legii se datorează introducerii unor norme privind infracțiunile în Legea vânătorii și a protecției fondului cinegetic nr.407/2006. Domeniul legilor organice este foarte clar delimitat prin textul Constituției, fiind de strictă interpretare, în jurisprudența sa, Curtea statuând că „reglementarea într-un domeniu care, prin excelență, aparține legii organice, prin adoptarea unei legi cu caracter derogatoriu sau special, trebuie să se supună dispozițiilor art.76 alin.(1) din Constituție, indiferent de majoritatea de vot întrunită în cele două Camere. În consecință, criteriul material este cel definitoriu pentru a analiza apartenența sau nu a unei reglementări la categoria legilor ordinare sau organice” (a se vedea Decizia nr. 442 din 10 iunie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.526 din 15 iulie 2015). Așadar, în speță, unele dintre dispozițiile legii deduse controlului de constituționalitate reglementează într-un domeniu rezervat legii organice, și anume cel al regimului infracțiunilor la Legea vânătorii și a protecției fondului cinegetic nr.407/2006, astfel încât aceste norme trebuie să se supună dispozițiilor art.73 alin. (3) lit.h) și ale art.76 alin.(1) din Constituție.

17. În ceea ce privește susținerea autorului sesizării de neconstituționalitate conform căreia dispozițiile art.13¹ din legea criticată nu sunt clare, președintele Camerei Deputaților consideră că este neîntemeiată, întrucât „normele instituite prin acest articol sunt precise și fac deosebirea între despăgubiri, daune morale și sume compensatorii. În conformitate cu principiile enunțate în teoria generală a dreptului, norma juridică se interpretează în mod sistemic prin coroborare cu alte dispoziții normative, care țin de aceeași instituție juridică sau de aceeași ramură de drept”. Astfel, având în vedere imobilizarea determinată de rănirea unei persoane fizice sau decesul acesteia cauzate de către exemplare din speciile prevăzute în anexa nr.2 la

Legea vânătorii și a protecției fondului cinegetic nr.407/2006, legiuitorul a considerat că, în mod îndreptățit, victima și familia acesteia trebuie susținute material. La art.13¹ alin. (1), legiuitorul menționează modalitatea de calcul al despăgubirilor victimei, la alin.(2) al aceluiași articol sunt reglementate daunele morale, iar la alin.(3) este prevăzut cuantumul sumei pe care familia îl primește în cazul decesului victimei. Prin urmare, la art. 13¹ sunt reglementate trei categorii distincte de compensații, care nu contravin dispozițiilor art.16 alin.(1) din Constituție. „Invocarea unor eventuale neclarități ale normelor nu poate intra în sfera exercitării controlului de neconstituționalitate, ci mai degrabă ține de stricta interpretare a legii”.

18. **Președintele Senatului și Guvernul** nu au comunicat punctul lor de vedere cu privire la obiecția de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând obiecția de neconstituționalitate, punctul de vedere al președintelui Camerei Deputaților, raportul judecătorului-raportor, dispozițiile Legii privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.105/2017 pentru modificarea art.23 alin.(1) lit.c) din Legea vânătorii și a protecției fondului cinegetic nr.407/2006, precum și prevederile Constituției, reține următoarele:

19. Actul de sesizare are ca obiect al criticilor de neconstituționalitate dispozițiile Legii privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.105/2017 pentru modificarea art.23 alin.(1) lit.c) din Legea vânătorii și a protecției fondului cinegetic nr.407/2006, în ansamblul său.

20. Autorul sesizării susține că dispozițiile criticate contravin prevederilor constituționale ale art.1 alin.(5), art.16 alin.(1), art.61, art.75, precum și ale art.76 alin.(1) și (2).

21. În vederea soluționării prezentei obiecții de neconstituționalitate, Curtea va proceda la verificarea îndeplinirii condițiilor de admisibilitate a acesteia, prevăzute de art.146 lit. a) teza întâi din Constituție și de art.15 alin.(2) din Legea nr.47/1992, sub aspectul titularului dreptului de sesizare, al termenului în care acesta este îndrituit să sesizeze instanța constituțională, precum și al obiectului controlului de constituționalitate. În jurisprudența sa, Curtea a statuat că primele două condiții se referă la regularitatea sesizării instanței constituționale, din perspectiva legalei sale sesizări, iar cea de-a treia vizează stabilirea sferei sale de competență, astfel încât urmează a fi cercetate în ordinea menționată, constatarea neîndeplinirii uneia având efecte dirimante și făcând inutilă analiza celorlalte condiții (a se vedea, în acest sens, Decizia nr.334 din 10 mai 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.455 din 31 mai 2018, paragraful 27, sau Decizia nr.385 din 5 iunie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.488 din 13 iunie 2018, paragraful 32).

22. Referitor la titularul dreptului de sesizare, prezenta obiecție de neconstituționalitate a fost formulată de Președintele României, care, în temeiul art.146 lit.a) teza întâi din Constituție și al art.15 alin.(1) din Legea nr.47/1992, are dreptul de a sesiza Curtea Constituțională pentru exercitarea controlului de constituționalitate *a priori*, fiind, așadar, îndeplinită această primă condiție de admisibilitate.

23. Cu privire la termenul în care poate fi sesizată instanța de control constituțional, potrivit art.15 alin.(2) din Legea nr.47/1992, acesta este de 5 zile de la data depunerii legii adoptate la secretarii generali ai celor două Camere ale Parlamentului, respectiv de 2 zile, începând de la același moment, dacă legea a fost adoptată în procedură de urgență. Totodată, în temeiul art.146 lit.a) teza întâi din Legea fundamentală, Curtea Constituțională se pronunță asupra constituționalității legilor înainte de promulgarea acestora, care, potrivit art.77 alin.(1) teza a doua din Constituție, se face în termen de cel mult 20 de zile de la primirea legii adoptate de Parlament. Cu privire la acest aspect se constată că Legea privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.105/2017 pentru modificarea art.23 alin.(1) lit.c) din Legea vânătorii și a protecției fondului cinegetic nr.407/2006 a fost adoptată, în procedură de urgență, de Camera Deputaților, Cameră decizională, în data de 21 noiembrie 2018, a fost depusă, în data de 26 noiembrie 2018, la secretarul general pentru exercitarea dreptului de sesizare cu privire la neconstituționalitatea legii și apoi trimisă spre promulgare, în data de 28 noiembrie 2018. Prezenta sesizare a fost înregistrată la Curtea Constituțională în data de 18 decembrie 2018. Într-o atare situație, luând act de faptul că sesizarea de neconstituționalitate a fost formulată în termenul de 20 de zile, prevăzut de art.77 alin.(1) teza a doua din Constituție, Curtea constată că obiecția de neconstituționalitate este admisibilă sub aspectul respectării termenului în care poate fi sesizată instanța de control constituțional.

24. În vederea analizării admisibilității prezentei sesizări cu privire la cel de-al treilea aspect de admisibilitate — obiectul controlului de constituționalitate, respectiv stabilirea sferei de competență a Curții cu privire la legea dedusă controlului, este necesară analiza criticilor formulate de autorul sesizării. Analizând temeiurile constituționale invocate în susținerea sesizării de neconstituționalitate, precum și motivarea obiecției formulate, Curtea observă că obiectul criticii în prezenta cauză îl constituie procedura

de adoptare a Legii privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.105/2017.

25. Așadar, nefiind incident un fine de neprimire a sesizării astfel formulate, Curtea urmează să examineze pe fond obiecția de neconstituționalitate.

26. Analiza cadrului legislativ incident: prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr.105/2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.1017 din 21 decembrie 2017, Guvernul a modificat art.23 alin.(1) lit.c) din Legea vânătorii și a protecției fondului cinegetic nr.407/2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.944 din 22 noiembrie 2006, noile dispoziții având următorul cuprins: „*c) pășunatul animalelor domestice în terenul agricol între 6 decembrie și 24 aprilie, cu excepția cazurilor în care proprietarul animalelor domestice este proprietar sau deține cu orice titlu terenul agricol sau are acordul scris al deținătorului de teren pe care se pășunează*”. Intervenția legislativă a fost argumentată în preambulul ordonanței de urgență prin faptul că „neadoptarea în regim de urgență a măsurilor de reglementare propuse prin prezenta ordonanță de urgență va avea ca efect diminuarea efectivelor de animale și pierderi economice însemnate pentru crescătorii de animale, [...] cu impact deosebit de grav asupra sectorului zootehnic al României”.

27. Proiectul de lege privind aprobarea ordonanței de urgență a Guvernului a fost înregistrat la Senatul României, prima Cameră sesizată, la data de 5 februarie 2018 și avea următorul conținut: „*Articol unic. — Se aprobă Ordonanța de urgență a Guvernului nr.105/2017 pentru modificarea art.23 alin.(1) lit.c) din Legea vânătorii și a protecției fondului cinegetic nr.407/2006*”.

28. Senatul României a adoptat proiectul de lege la data de 14 martie 2018, aprobând câteva amendamente. În primul rând, este modificat titlul ordonanței care devine „*Ordonanță de urgență pentru modificarea și completarea Legii vânătorii și a protecției fondului cinegetic nr.407/2006*”, iar în cuprinsul actului normativ sunt modificate alin.(5) și (6) ale art.13 din Legea nr.407/2006, este introdus un nou alineat, alin.(7), în cadrul aceluiași art.13, în vreme ce art.23 alin.(1) lit.c), care făcuse obiectul modificării prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 105/2017, este modificat, dobândind un nou conținut: „*c) pășunatul animalelor domestice în terenul agricol între 6 decembrie și 24 aprilie, cu excepția cazurilor în care proprietarul animalelor domestice este proprietar sau deține cu orice titlu terenul agricol*”.

29. Legea a fost trimisă Camerei decizionale, fiind înregistrată la data de 19 martie 2018. După primirea raportului comun al Comisiei pentru agricultură, silvicultură, industrie alimentară și servicii specifice și al Comisiei pentru mediu și echilibru ecologic, Camera Deputaților a adoptat Legea privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.105/2017, operând mai multe modificări asupra conținutului actului normativ. Astfel, Camera decizională modifică o serie de dispoziții din Legea nr.407/2006: art.1 lit.ad), art.9 alin.(5), art.13 alin.(1), (2) și (4), art.17 alin.(2), art.18 alin.(1), art.19 alin.(2¹), art.39¹ alin.(1) lit.a), art.42 alin.(1) lit.m) și o), precum și art.52. De asemenea, în forma finală a legii au fost introduse două noi alineate, alin.(4¹) și (4²), la art.13, un nou articol, art.13¹, și un nou alineat, alin.(2²), la art.19 din lege. Totodată, prin art.III, nou-introdus, se prevede termenul pentru reactualizarea delimitării fondurilor cinegetice și stabilirea acestora pe categorii de proprietari și de folosință.

30. Examinând conținutul normativ al actului supus aprobării Parlamentului, Curtea reține că procedura de legiferare nu a respectat cerințele constituționale care consacră principiul bicameralismului, potrivit căruia dezbaterile parlamentare a unei propuneri legislative nu poate face abstracție de evaluarea acesteia în plenul celor două Camere ale Parlamentului. Așa fiind, modificările și completările pe care Camera decizională le aduce asupra proiectului de lege adoptat de prima Cameră sesizată trebuie să se raporteze la materia avută în vedere de inițiator și la forma în care a fost reglementată de prima Cameră. Altfel, se ajunge la situația ca o singură Cameră, și anume Camera decizională, să legifereze în mod exclusiv, ceea ce contravine principiului bicameralismului (a se vedea, în acest sens, Decizia nr.472 din 22 aprilie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.336 din 30 aprilie 2008).

31. Pe cale jurisprudențială (Decizia nr.710 din 6 mai 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.358 din 28 mai 2009, Decizia nr.413 din 14 aprilie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.291 din 4 mai 2010, sau Decizia nr.1.533 din 28 noiembrie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.905 din 20 decembrie 2011), Curtea a stabilit două criterii esențiale pentru a se determina cazurile în care prin procedura legislativă se încalcă principiul bicameralismului: pe de o parte, existența unor deosebiri majore de conținut juridic între formele adoptate de cele două Camere ale Parlamentului și, pe de altă parte, existența unei configurații semnificativ diferite între formele adoptate de cele două Camere ale Parlamentului. Întrunirea unuia dintre cele două criterii este de natură a afecta principiul constituțional care guvernează activitatea de legiferare a Parlamentului, plasând pe o poziție privilegiată Camera decizională, cu eliminarea, în fapt, a primei Camere sesizate din procesul legislativ.

32. Analiza comparativă a conținutului normativ al actelor adoptate în prima Cameră sesizată (Senatul), respectiv în Camera decizională (Camera Deputaților), relevă următoarele diferențe: pe de o parte, prima Cameră sesizată (în ședința plenului Senatului din 14 martie 2018) adoptă proiectul de lege privind aprobarea ordonanței de urgență, prin care sunt aduse modificări Ordonanței de urgență a Guvernului nr.105/2017, în ceea ce privește titlul actului normativ și conținutul art.13 [modificarea alin.(5) și (6) și introducerea alin.(7)] și art.32 alin. (1) lit.c) din Legea nr.407/2006. Astfel, titlul ordonanței devine „Ordonanță de urgență pentru modificarea și completarea Legii vânătorii și a protecției fondului cinegetic nr.407/2006”, iar în cuprinsul actului normativ sunt modificate dispoziții referitoare la constatarea pagubelor produse culturilor agricole, silvice și animalelor domestice de către exemplarele din speciile de faună de interes cinegetic, cuprinse în anexele nr. 1 și 2 la lege, evaluarea acestor pagube, stabilirea răspunderii civile și plățile despăgubirilor către beneficiari [alin. (5) și (6) ale art.13] și este introdus un nou alineat, alin. (7), în cadrul aceluiași art.13, referitor la stabilirea prin hotărâre a Guvernului a modalității de acordare a despăgubirilor, precum și a obligațiilor ce revin gestionarilor fondurilor cinegetice și proprietarilor de culturi agricole, silvice și de animale domestice pentru prevenirea pagubelor. De asemenea, art.23 alin.(1) lit.c) este modificat, noul conținut fiind: „c) pășunatul animalelor domestice în terenul agricol între 6 decembrie și 24 aprilie, cu excepția cazurilor în care proprietarul animalelor domestice este proprietar sau deține cu orice titlu terenul agricol”.

33. Pe de altă parte, Camera decizională (în ședința plenului Camerei Deputaților din 21 noiembrie 2018 în care a admis 19 amendamente) aduce completări legii inițiate de Guvern, modificând sau completând mai multe articole din Legea nr.407/2006. Astfel, Camera decizională modifică: *art.1 lit.ad* din Legea nr.407/2006, stabilind o nouă definiție pentru noțiunea de „vânătoare”; *art.9 alin.(5)*, înlocuind „asociațiile de vânătoare” cu „gestionarii fondului cinegetic”; *art.13 alin.(1), (2) și (4)*, respectiv dispozițiile generale referitoare la despăgubiri și condițiile în care acestea sunt suportate de autoritatea publică centrală pentru protecția mediului; *art.17 alin.(2)* privind întocmirea studiilor de evaluare a efectivelor speciilor sedentare admise la vânătoare; *art.18 alin.(1)* referitor la obligația gestionarilor de a asigura paza faunei cinegetice; *art.19 alin. (2¹)* privind evaluarea populațiilor din speciile de mamifere prevăzute în anexa nr.2 la lege; *art.39¹ alin.(1) lit.a)*, respectiv eliminarea Rezervației Biosferei «Delta Dunării» dintre cazurile de excepție în care, în scopurile expres prevăzute de lege, recoltarea exemplarelor din speciile de faună sălbatică prevăzute în anexele nr.1 și 2, a câinilor și a pisicilor fără stăpân se realizează, pe bază de contract de prestări servicii, de către gestionarul fondului cinegetic cel mai apropiat; *art.42 alin.(1) lit. m) și o)*, în sensul dezincrimării infracțiunii de vânătoare la lumina farurilor sau a dispozitivelor de iluminare, în situațiile de urgență stabilite prin ordin al prefectului, pentru recoltarea exemplarelor din specia mistreț în vederea prevenirii pagubelor sau pentru combaterea epizootiilor, precum și în sensul dezincrimării infracțiunii de utilizare, indiferent de scop, a substanțelor chimice care provoacă intoxicarea, sterilitatea sau moartea exemplarelor de faună cinegetică în situațiile prevăzute la art.1 lit.ad); *art.52* în sensul completării listei animalelor care nu sunt supuse dispozițiilor acestei legi cu animalele sălbatice din Rezervația Biosferei «Delta Dunării». De asemenea, în forma finală a legii au fost introduse: două noi alineate, *alin.(4¹) și (4²)*, la *art.13*, referitoare la despăgubirea gestionarilor fondurilor cinegetice care intervin în vederea relocării și/sau recoltării unui exemplar din speciile de faună cuprinse în anexa nr.2, precum și la despăgubirile pentru pagubele produse în urma accidentelor de circulație în care sunt implicate exemplare din speciile de faună de interes cinegetic cuprinse în anexele nr.1 și 2 la lege; un nou articol, *art.13¹*, privind acordarea de despăgubiri victimelor atacurilor exemplarelor din speciile prevăzute în anexa nr.2, soldate cu rănirea/decesul unei persoane fizice; un nou alineat, *alin.(2²)*, la *art.19* din lege, având ca obiect evaluarea populațiilor din speciile de mamifere prevăzute în anexa nr.2. Totodată, prin *art.III*, nou-introdus, se prevede un termen de un an de la intrarea în vigoare a prezentei legi și/sau ori de câte ori este necesar pentru reactualizarea delimitării fondurilor cinegetice și stabilirea acestora pe categorii de proprietari și de folosință.

34. Curtea constată, astfel, că legea, în redactarea pe care a adoptat-o Camera Deputaților, se îndepărtează în mod substanțial atât de textul adoptat în Senat, cât și de obiectivele urmărite de inițiativa legislativă. Prin modificările aduse, Camera Deputaților reglementează dispoziții care nu au fost niciodată și în nicio formă puse în dezbateră Senatului, ca prima Cameră sesizată. Se observă că aceste modificări determină diferențe semnificative atât sub aspectul conținutului celor două forme ale actului normativ, cât și sub aspectul configurației acestora.

35. Pornind de la premisa că legea este, cu aportul specific al fiecărei Camere, opera întregului Parlament, Curtea reține că autoritatea legiuitoare trebuie să respecte principiile constituționale în virtutea cărora o lege nu poate fi adoptată de către o singură Cameră. Or, din analiza dispozițiilor deduse controlului de constituționalitate, Curtea constată că soluțiile adoptate de Camera Deputaților nu au făcut obiectul

inițiativei legislative și nu au fost dezbătute în Senat. Cu alte cuvinte, Camera Deputaților, adoptând Legea privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.105/2017 pentru modificarea art.23 alin.(1) lit.c) din Legea vânătorii și a protecției fondului cinegetic nr.407/2006, a sustras dezbaterii și adoptării primei Camere sesizate modificări care vizau aspecte esențiale în structura și conținutul legii, contrar art.61 din Constituție. De asemenea, Curtea mai constată că legea adoptată de Camera Deputaților se îndepărtează de la scopul avut în vedere de inițiatorul său, și anume eliminarea interdicției de a pășuna pe terenul proprietate sau deținut cu orice titlu, care constituia premisa renunțării la activitatea de creștere a animalelor, având ca rezultat depopularea spațiului rural, dispariția locurilor de muncă și imposibilitatea asigurării hranei pentru populație, împrejurări ce generează un impact social negativ.

36. Pentru toate aceste argumente, Curtea apreciază că legea a fost adoptată de Camera Deputaților cu încălcarea principiului bicameralismului, întrucât, pe de o parte, relevă existența unor deosebiri majore de conținut juridic și de configurație între formele adoptate de cele două Camere ale Parlamentului și, pe de altă parte, se abate de la obiectivele urmărite de inițiatorul proiectului de lege. Așadar, **Camera Deputaților nu a respectat procedura constituțională de adoptare a legii supuse controlului, fapt ce determină neconstituționalitatea acesteia prin raportare la dispozițiile art.61 alin.(2) din Legea fundamentală.**

37. Cu privire la critica raportată la prevederile art.76 alin.(1) și (2) din Constituție, Curtea reține că Parlamentul, în cele două Camere, a adoptat Legea privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.105/2017 în mod diferit sub aspectul caracterului acesteia: Senatul, în calitate de primă Cameră sesizată, a adoptat-o ca lege ordinară, aspect care rezultă din mențiunea finală care atestă adoptarea legii cu respectarea prevederilor art.76 alin.(2) din Constituție, în vreme ce Camera Deputaților, în calitate de Cameră decizională, a adoptat-o ca lege organică, aspect care rezultă din aceeași mențiune finală care atestă respectarea prevederilor art.76 alin.(1) din Constituție. Dispozițiile constituționale ale art.76 alin.(1) și (2) stabilesc majoritatea de voturi necesară pentru adoptarea legilor, în funcție de cum acestea au caracter organic sau ordinar, majoritate care trebuie obținută atât în Camera Deputaților, cât și în Senat, textul constituțional statuând că legile organice/ordinare se adoptă cu votul majorității membrilor/votul majorității membrilor prezenți din fiecare Cameră. Prin urmare, Constituția recunoaște egalitatea Camerelor Parlamentului sub aspectul adoptării proiectelor de lege sau propunerilor legislative, care odată votate de o Cameră se transmit celeilalte Camere, care le va examina și aproba printr-o procedură identică.

38. Domeniul legilor organice este foarte clar delimitat prin textul Constituției, art.73 alin.(3) fiind de strictă interpretare (Decizia nr.53 din 18 mai 1994, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.312 din 9 noiembrie 1994), astfel încât legiuitorul va adopta legi organice numai în acele domenii. Curtea, spre exemplu, prin Decizia nr.88 din 2 iunie 1998, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.207 din 3 iunie 1998, Decizia nr.548 din 15 mai 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.495 din 2 iulie 2008, sau Decizia nr.786 din 13 mai 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.400 din 12 iunie 2009, a stabilit că „este posibil ca o lege organică să cuprindă, din motive de politică legislativă, și norme de natura legii ordinare, dar fără ca aceste norme să capete natură de lege organică, întrucât, altfel, s-ar extinde domeniile rezervate de Constituție legii organice. De aceea, printr-o lege ordinară se pot modifica dispoziții dintr-o lege organică, dacă acestea nu conțin norme de natura legii organice, întrucât se referă la aspecte care nu sunt în directă legătură cu domeniul de reglementare al legii organice. În consecință, criteriul material este cel definitoriu pentru a analiza apartenența sau nu a unei reglementări la categoria legilor ordinare sau organice”.

39. Astfel, prin raportare la criteriul material, Senatul a adoptat actul normativ ca lege ordinară, cu respectarea prevederilor art.76 alin.(2) din Constituție. Camera Deputaților, prin raportare la același criteriu, având în vedere modificarea operată asupra dispozițiilor art.42 alin.(1) lit.m) și o), respectiv dezincriminarea infracțiunii de vânatoare la lumina farurilor sau a dispozitivelor de iluminare, în situațiile de urgență stabilite prin ordin al prefectului, pentru recoltarea exemplarelor din specia mistreț în vederea prevenirii pagubelor sau pentru combaterea epizootiilor, precum și dezincriminarea infracțiunii de utilizare, indiferent de scop, a substanțelor chimice care provoacă intoxicarea, sterilitatea sau moartea exemplarelor de faună cinegetică în situațiile prevăzute la art.1 lit.ad), deci ca urmare a modificării unei norme, care, potrivit art.73 alin.(3) lit.h) din Constituție, are caracter organic, a adoptat Legea privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.105/2017 ca lege organică. În acest context, Curtea reține că formula de atestare a legalității adoptării legii corespunde noii realități juridice, precizând faptul că Parlamentul a adoptat o lege cu caracter organic.

40. Însă, având în vedere faptul că adoptarea legii, ca parte a procesului legislativ, vizează votul final exercitat de către Parlament asupra ansamblului legii, iar criteriul material este cel definitoriu pentru a

analiza apartenența sau nu a unei reglementări la categoria legilor ordinare sau organice, Curtea apreciază că, dacă procedura de legiferare ar fi respectat principiul bicameralismului, ambele Camere ale Parlamentului ar fi votat legea cu aceeași majoritate, impusă de exigențele art. 76 alin.(1) sau (2) din Constituție, în funcție de caracterul conținutului normativ al acesteia. Prin urmare, **Curtea reține și încălcarea dispozițiilor art.76 alin.(1) și (2) din Constituție.**

41. Față de temeinicia motivelor de neconstituționalitate extrinsecă, reținută prin raportare la dispozițiile art.61 alin.(2) și art.76 alin.(1) și (2) din Constituție, care afectează legea, în ansamblul său, Curtea constată că nu mai este cazul să examineze și motivele de neconstituționalitate intrinsecă formulate de autorul obiecției de neconstituționalitate (a se vedea *mutatis mutandis* Decizia nr.82 din 15 ianuarie 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.33 din 16 ianuarie 2009, sau Decizia nr.355 din 23 mai 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.652 din 26 iulie 2018).

42. Efectul juridic al prezentei decizii este circumscris art. 147 alin.(4) din Legea fundamentală și jurisprudenței Curții în materie (a se vedea, în acest sens, Decizia nr.581 din 20 iulie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.737 din 22 septembrie 2016, paragrafele 44—47, Decizia nr.308 din 28 martie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.309 din 9 mai 2012, sau Decizia nr.820 din 7 iunie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.420 din 23 iunie 2010), astfel că Parlamentului îi revine obligația să constate încetarea de drept a procesului legislativ, ca urmare a constatării neconstituționalității legii, în integralitatea sa, iar, în ipoteza inițierii unui nou demers legislativ cu privire la același domeniu de reglementare, să se conformeze celor statuate prin decizia de față.

43. Pentru considerentele arătate, în temeiul art.146 lit.a) și al art.147 alin.(4) din Constituție, precum și al art.11 alin. (1) lit.A.a), al art.15 alin.(1) și al art.18 alin.(2) din Legea nr.47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Admite obiecția de neconstituționalitate formulată de Președintele României și constată că Legea privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.105/2017 pentru modificarea art.23 alin.(1) lit.c) din Legea vânătorii și a protecției fondului cinegetic nr.407/2006 este neconstituțională, în ansamblul său.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Președintelui României, președinților celor două Camere ale Parlamentului și prim-ministrului și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 30 ianuarie 2019.